

Školy a školská zařízení 2021/22

Analytická část – 3. Střední školy

Obsah:

3.1 Školy, žáci a učitelé celkem	2
3.2 Žáci středních škol dle druhů a oborů vzdělávání	5
3.3 Žáci středních škol dle zdravotního postižení a integrace	14
3.4 Žáci středních škol dle státní příslušnosti	17

Střední vzdělávání rozvíjí v návaznosti na základní vzdělávání vědomosti, dovednosti a kompetence žáka a připravuje ho na další studium na vysokých a vyšších odborných školách, nebo na kvalifikovaný výkon povolání a pracovních činností. Střední vzdělávání má všeobecný nebo odborný charakter a je ukončeno maturitní zkouškou, výučním listem, nebo závěrečnou zkouškou. Uskutečňuje se v gymnáziu, ve středních odborných školách, středních odborných učilištích a v konzervatořích (více viz [zde](#)).

V této kapitole se budeme věnovat středním školám, do kterých nezahrnujeme konzervatoře. V těch lze získat středoškolské vzdělání s maturitou, ovšem završením celkové doby vzdělávání a složením absolutoria získává žák vyšší odborné vzdělání s titulem diplomovaný specialista (DiS.). Konzervatořím proto budeme věnovat samostatnou kapitolu 4. Na rozdíl od toho jsou do středních škol zahrnuta všechna gymnázia, tedy i s šestiletým a osmiletým oborem vzdělávání. Zde je třeba vzít na vědomí, že nižší ročníky víceletých gymnázií (konkrétně 1.-4. ročník osmiletého gymnázia a 1.-2. ročník šestiletého gymnázia) spadají ještě do povinné školní docházky¹.

3.1 Školy, žáci a učitelé celkem

Ve školním roce 2021/22 zajišťovalo středoškolské vzdělávání celkem **1 285 škol**.² Z těchto škol jich bylo 954 zřízeno veřejným zřizovatelem, dalších 287 soukromým a zbylých 44 škol církevním zřizovatelem. Téměř všechny nabízely denní formu vzdělávání (99,1 %) a téměř pětina (také) jinou formu vzdělávání (17,9 %). Ze soukromých škol nabízelo 31,1 % vzdělávání (i) v jiné formě než denní. Mezi církevními školami bylo takových škol 13,6 % a mezi veřejnými 13,2 %.

Školy může navštěvovat různý počet žáků a jedno ředitelství může spravovat i více než jedno pracoviště, více úrovní vzdělávání, resp. více druhů vzdělávání apod. Zajímavějším ukazatelem než počet škol proto většinou bývá **počet žáků**. Těch bylo ve školním roce 2021/22 celkem 446 254, podíl chlapců a dívek byl takřka vyrovnaný (49,5 % dívek a 50,5 % chlapců).

Naprostá většina žáků středních škol se vzdělávala v denní formě vzdělávání (96,4 %). Zároveň 82,9 % žáků středních škol navštěvovalo školy veřejného zřizovatele, 14,7 % žáků soukromé školy a 2,4 % církevní³. Zde je typické, že zatímco ve veřejných školách se vzdělávalo jinou než denní formou vzdělávání jen 1,7 % žáků, v soukromých školách to bylo 14,1 % a v církevních 3,2 %.

Pokud se jedná o **učitele** středních škol, pro účely této publikace uvádíme jejich přepočtené počty neboli počet plných úvazků učitelů. Těch bylo ve školním roce 2021/22 celkem 41 305,8, z toho 9,5 % vyučovalo na nižším stupni víceletých gymnázií spadajících do povinné školní docházky. Poznamenejme, že celkový počet učitelů jakožto fyzických osob byl 48 923, což svědčí o tom, že řada učitelů měla zkrácený úvazek (např. na některé specifické předměty či praktickou výuku).

Z celkového počtu úvazků učitelů pak tři pětiny tvořily úvazky žen – učitelek (60 %). Jedná se již o nižší podíl, než jaký byl mezi úvazky učitelů škol mateřských (99,3 %) a základních (83,8 %).

Na jeden plný úvazek učitele přitom připadalo v průměru 10,8 žáka a v jedné třídě bylo průměrně 22,3 žáka. Srovnáme-li tyto počty se situací v základních školách, pak počet žáků na jednu třídu školách byl v základních školách o něco nižší (19,3 žáka), naopak počet žáků na jednoho učitele o něco vyšší (13,5 žáka).

¹ Podle mezinárodní klasifikace ISCED se takové vzdělávání nazývá nižší sekundární a v České republice se do něj započítává i 2. stupeň základních škol a 1.-4. ročník osmileté konzervatoře. Vyšší ročníky gymnázií a osmileté konzervatoře se řadí do vyššího sekundárního vzdělávání. To zahrnuje i veškeré střední vzdělávání, které již nespadá do povinné školní docházky (více viz zde: www.czso.cz/csu/czso/klasifikace_vzdelani_cz_isced_2011)

² Školou je myšlen právní subjekt s jedním ředitelstvím, které může zahrnovat více odloučených pracovišť, jakož i více úrovní a druhů vzdělávání.

³ Připomeňme, že 97,2 % žáků základních škol navštěvovaly školy veřejného zřizovatele. U středních škol tak hrají soukromé školy mnohem větší úlohu než u škol základních.

Ve středních školách s veřejným zřizovatelem připadalo na jednu třídu o něco více žáků (23,1), než jak tomu bylo ve školách se soukromým zřizovatelem (18,6). Ve středních školách s církevním zřizovatelem však byl počet žáků na jednu třídu ještě vyšší (24,4). Počet žáků na jednoho učitele byl ve středních školách veřejného zřizovatele 10,5 žáka oproti 12,7 žáka ve školách se soukromým zřizovatelem a 11,7 žáka ve školách církevních. Vybraná výše uvedená zjištění uvádí tabulka 3.1.

Tab. 3.1 Střední školy - počet škol, žáků a učitelů celkem a dle zřizovatele školy (2021/22)

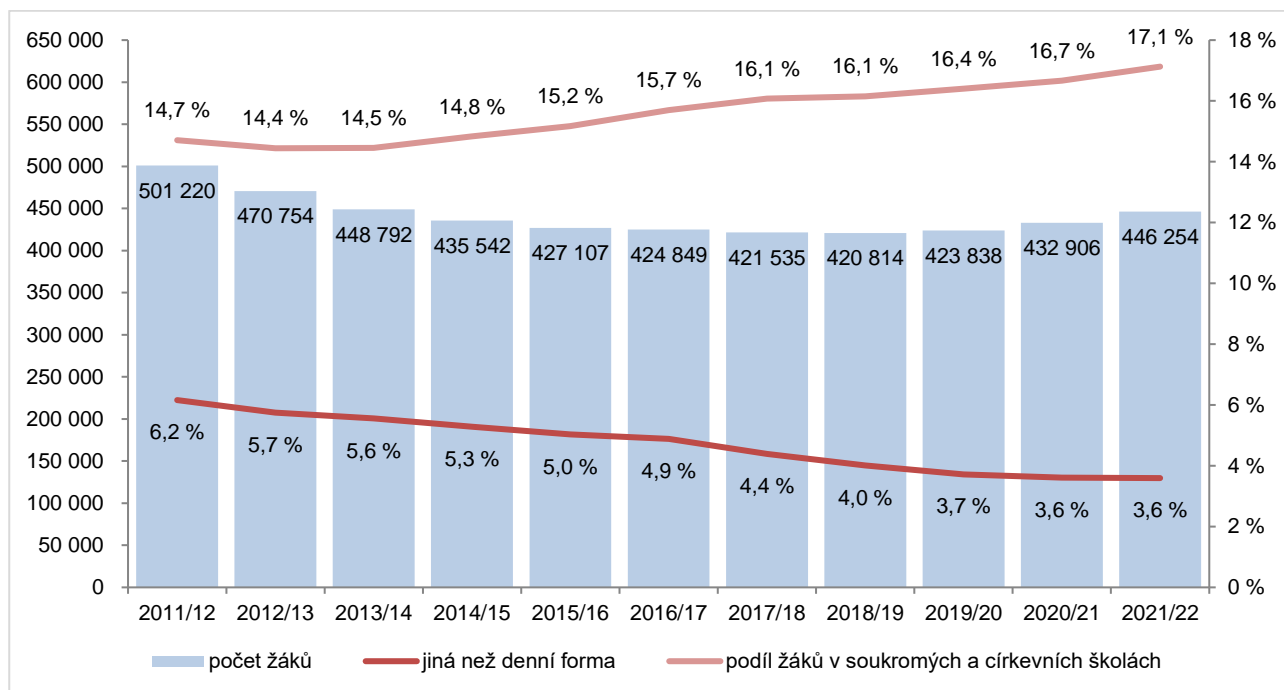
zřizovatel	školy		žáci		učitelé ¹⁾		žáků na 1 třídu	žáků na 1 učitele
	Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%		
veřejný	954	74,2	369 823	82,9	35 209,1	85,2	23,1	10,5
soukromý	287	22,3	65 752	14,7	5 186,0	12,6	18,6	12,7
církevní	44	3,4	10 679	2,4	910,7	2,2	24,4	11,7
celkem	1 285	100	446 254	100	41 305,8	100	22,3	10,8

¹⁾ Učitelé jsou přepočtení na plně zaměstnané, neboli na počet plných úvazků.

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

Podívejme se nyní na **vývoj počtu žáků středních škol v čase** a připomeňme, že počet žáků v základních školách měl od roku 2011/12 vzestupnou tendenci. Zde lze poznamenat, že počet žáků středních škol naopak od školního roku 2011/12 do školního roku 2018/19 neustále klesal, a sice z 501 220 žáků až na 420 814 žáků. V posledních třech školních rocích však již začal stoupat až na 446 254 žáků ve školním roce 2021/22 – viz graf 3.1. Demografická vlna se tak již začala přelévat ze základních škol na střední.

Graf 3.1 Střední školy – vývoj počtu žáků, podílu žáků v jiné než denní formě a podílu žáků ve školách s jiným než veřejným zřizovatelem

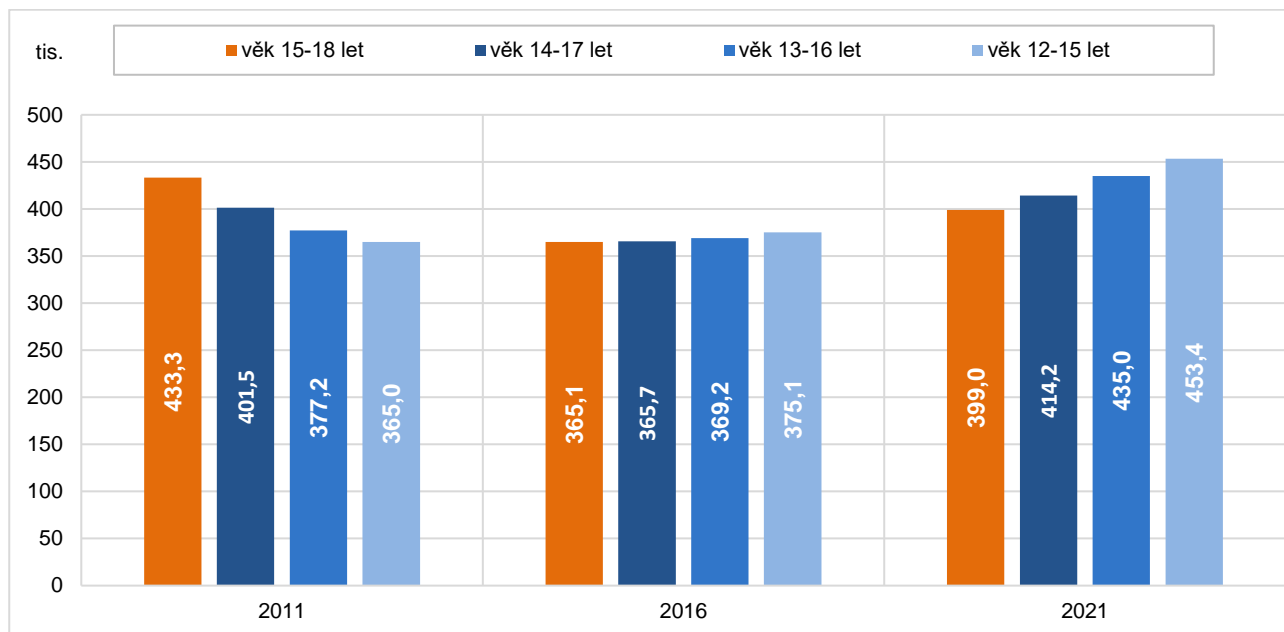

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

Vzhledem k demografickému vývoji lze očekávat, že i v dalších letech počet žáků středních škol poroste – viz graf 3.2, kde oranžový sloupec značí počet obyvatel ČR ve věku obvyklém pro denní studium střední školy a následující tři modré sloupce počet obyvatel ČR o rok až tři mladších, kteří budou střední školy pravděpodobně

navštěvovat v nejbližších letech.⁴ Modré sloupce s údaji k 1. 7. 2021 tedy poukazují na očekávaný postupný růst žáků ve věku obvyklém pro studium střední školy ve školních rocích 2022/23 až 2024/25.

Graf 3.2 Populační vývoj - počet obyvatel ČR uvedeného věku k 1. červenci vybraných roků

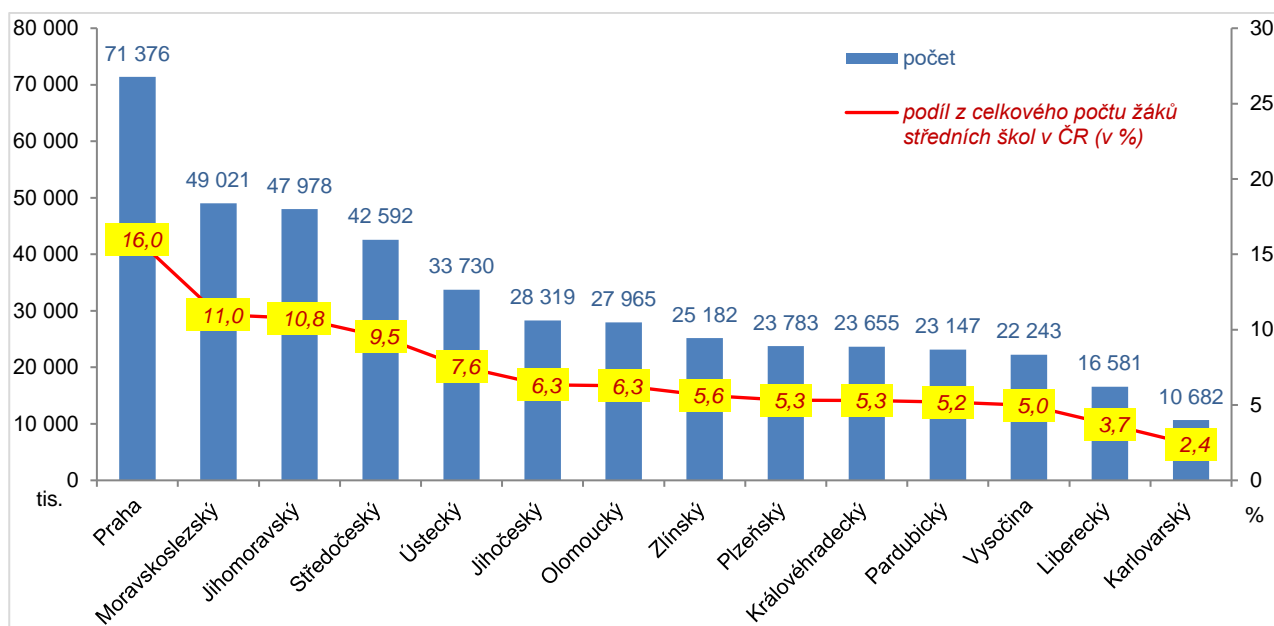

Zdroj: ČSÚ

Graf 3.1 také dokládá, že se za posledních devět let mírně zvýšil podíl žáků v soukromých a církevních školách, a sice ze 14,4 % na 17,1 %. Výraznější vývoj lze zaznamenat u podílů žáků v jiné než denní formě vzdělávání. Ten se snížil ze 6,7 % ve školním roce 2010/11 (resp. 6,2 ve školním roce 2011/12) na 3,6 % ve školním roce 2020/21 a stejný podíl byl zaznamenán i v uplynulém školním roce 2021/22. Počet žáků v jiné než denní formě vzdělávání se tak za sledované období snížil o polovinu (z 30 873 ve školním roce 2011/12 na 15 604 ve školním roce 2020/21, resp. 16 038 ve školním roce 2021/22).

Graf 3.3 pro doplnění uvádí, jaký počet žáků docházel ve školním roce 2021/22 do středních škol v jednotlivých krajích. Nejvyšší počet žáků se vzdělával ve středních školách v Praze (16 % z celku) a více než desetina ze všech žáků také navštěvovala střední školy v kraji Moravskoslezském (11 %) a Jihomoravském (10,8 %). Naopak méně než 5 % ze všech žáků středních škol se vzdělávalo ve školách v Karlovarském kraji (2,4 %) a v kraji Libereckém (3,7 %).

⁴ Doplníme, že kromě žáků s trvalým pobytem v ČR mohou střední školy navštěvovat i cizinci bez trvalého pobytu v ČR. Do počtu žáků středních škol se tedy též promítá míra migrace, kterou graf 3.2 nezachycuje.

Graf 3.3 Střední školy – počet a podíl žáků dle sídla školy (2021/22)

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

Jelikož střední školy navštěvují také žáci v povinné školní docházce, týká se i jich možnost plnit si ji formou individuální výuky či v zahraničí či v zahraniční škole. Jedná se však spíše o okrajovou záležitost. **V zahraničí či v zahraniční škole** si ve školním roce 2021/22 plnilo povinnou školní docházku 67 žáků nižších ročníků gymnázií, což je 0,16 %. Z toho 38 jich bylo z pražských gymnázií. **Individuální vzdělávání** pak využili jen tři žáci, dva z pražských gymnázií a jeden z gymnázia v Jihomoravském kraji.

3.2 Žáci středních škol dle druhů a oborů vzdělávání

Střední vzdělání se dělí na několik druhů. **Střední vzdělávání** označuje (v denní formě) dvouleté vzdělávací programy ukončené závěrečnou zkouškou (bez získání výučního listu či maturitního vysvědčení). **Střední vzdělávání s výučním listem** zahrnuje (v denní formě) dvouleté nebo tříleté vzdělávací programy, jejichž úspěšným ukončením absolvent získává výuční list. **Středním vzděláváním s maturitní zkouškou** jsou označovány maturitní obory, ve kterých absolvent získává maturitní vysvědčení. Toto vzdělávání je realizováno ve dvou variantách. **Všeobecné** vzdělávání s maturitní zkouškou má neprofesní charakter vzdělávání a je určeno pro přípravu na další studium. Jedná se zpravidla o obory gymnázií. V současné době mají obory gymnázií dvojitou podobu, a sice čtyřletou, do které odcházejí absolventi základních škol po úspěšném dokončení 9. ročníku, a víceletou (osmiletou a šestiletou) pro žáky z nižších ročníků základních škol (z 5., resp. 7. ročníku). Oproti tomu **odborné** vzdělávání s maturitní zkouškou má profesní charakter vzdělávání, je v délce čtyř let a ukončené maturitní zkouškou. Do středního vzdělávání dále zahrnujeme **nástavbové studium**, které trvá v denní formě dva roky a je zakončené maturitní zkouškou. Je určeno pro uchazeče, kteří získali střední vzdělání s výučním listem v délce tří let denní formy vzdělávání v oboru příbuzném tomu, v jakém chtějí složit maturitní zkoušku.

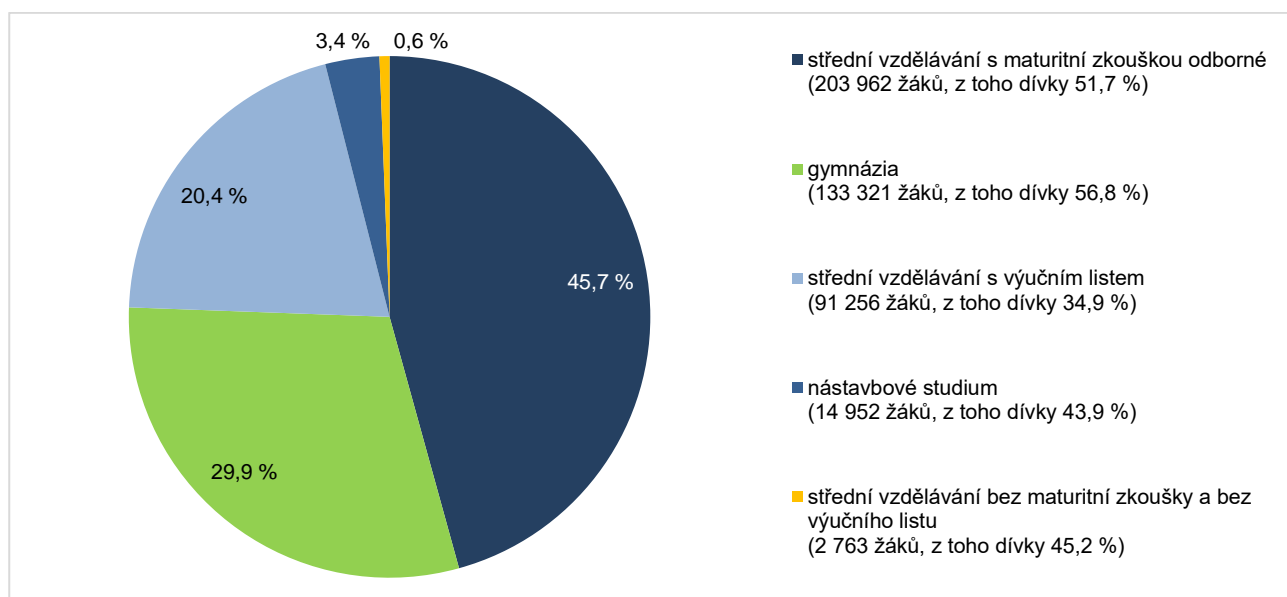
Kromě výše uvedeného spadá do středního vzdělávání též **zkrácené studium pro získání středního vzdělání s výučním listem**. Toto studium, které v denní formě trvá jeden až dva roky, je určeno pro uchazeče, kteří získali střední vzdělání s maturitní zkouškou nebo střední vzdělání s výučním listem v jiném oboru vzdělání. Obdobně je pak žákům k dispozici **zkrácené studium pro získání středního vzdělání s maturitní zkouškou**, které v denní formě trvá taktéž jeden až dva roky a je určené uchazečům, kteří získali střední vzdělání s maturitní zkouškou v jiném oboru. Pokud není uvedené jinak, započítáváme v této analýze i v tabulkách žáky zkráceného studia do celkového počtu žáků určitého druhu vzdělávání.

Z celkového počtu 1 285 škol jich ve školním roce 2021/22 celkem 990 nabízelo žákům **odborné** vzdělávání (bez nástavbového studia): 144 střední vzdělávání bez výučního listu a bez maturitní zkoušky, 506 střední odborné vzdělávání s výučním listem, 780 střední odborné vzdělávání s maturitní zkouškou. Celkem 267 škol nabízelo **nástavbové** studium a 363 **všeobecné** vzdělávání na gymnáziích.

V jiném pohledu lze říci, že počet škol nabízejících střední odborné vzdělávání s výučním listem čítal dohromady 506 škol a počet škol se vzděláváním vedoucím k **maturitní zkoušce** (bez nástavbového) zahrnoval 1 078 škol.

Přejdeme k **počtu žáků vzdělávajících se v jednotlivých druzích vzdělávání**. Ve školním roce 2021/22 se nejvyšší podíl žáků vzdělával v oborech odborného vzdělávání s maturitní zkouškou (45,7 %), dále pak v gymnáziích (29,9 %) a pětina žáků se také účastnila odborného vzdělávání s výučním listem (20,4 %). Nástavbové studium se týkalo již jen 3,4 % žáků a střední vzdělávání bez výučního listu a bez maturity 0,6 % žáků – viz graf 3.4.⁵

Graf 3.4 Střední školy – podíly žáků v jednotlivých druzích vzdělávání (2021/22)

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

V grafu 3.4 je také uveden podíl dívek mezi žáky jednotlivých druhů vzdělávání. Zde si lze všimnout, že mezi žáky gymnázií tvořily ve školním roce 2021/22 dívky téměř tři pětiny (56,8 %) a nadpoloviční byl jejich podíl i mezi žáky odborného vzdělávání s maturitní zkouškou (51,7 %). Naproti tomu mezi žáky odborného vzdělávání s výučním listem byla dívek jen cca třetina (34,9 %) a mezi žáky nástavbového studia tvořily dívky 43,9 %. Z uvedených podílů je zároveň zřejmé, že pakliže se dívky rozhodnou vzdělávat v některém oboru s výučním listem, tak si poté častěji než chlapci doplňují vzdělání do maturitní zkoušky v rámci nástavbového studia.

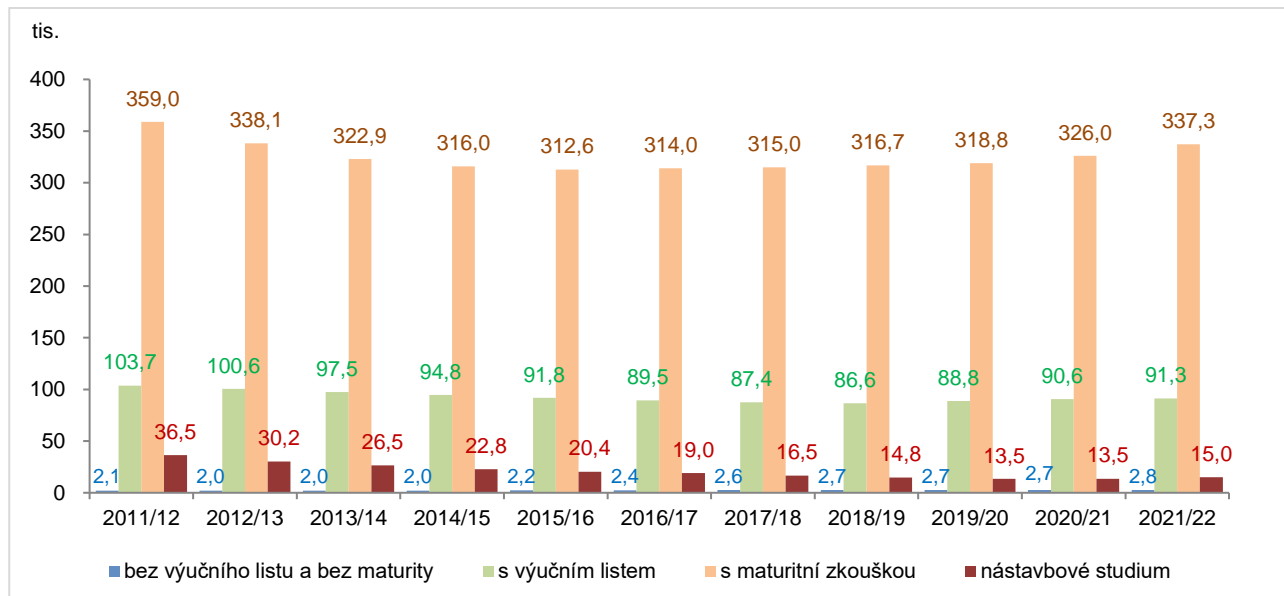
Pokud se jedná o **vývoj v čase**, spolu s celkovým počtem žáků ve středních školách klesal též počet žáků téměř ve všech druzích vzdělávání, ovšem s výjimkou středního vzdělávání bez výučního listu a maturity, ve kterém se počet žáků ve školních rocích 2013/14 až 2018/19 zvýšil z 1 965 na 2 723 a poté se již výrazně neměnil. V roce 2021/22 tak čítal o 34,6 % více žáků než před deseti lety. Za posledních deset let naopak

⁵ Česká republika má ve srovnání s jinými zeměmi EU jeden z nejvyšších podílů žáků v odborném vzdělávání. Zejména však učňovské obory nejsou příliš atraktivní a vzdělává se v nich velký podíl žáků z horších socioekonomických poměrů (viz <https://idea.cerge-ei.cz/zpravy/spolecansky-status-ucnovskeho-vzdelavani-v-ceske-republice>). Tito žáci si pak mohou doplnit maturitu v nástavbovém studiu. Nástavbové studium však zaznamenává dle dat Cermatu ze všech druhů vzdělávání nejnižší úspěšnost složení závěrečné zkoušky, viz zde: https://data.ceremat.cz/files/files/2022/MZ/MZ13-22_DIDAKTICKE_TESTY_signalni_vysledky.pdf. Odborníci tak vedou debatu o tom, jak zajistit rovné šance pro všechny a v jakém věku by mělo docházet k selekci vzdělávací (a potažmo profesní) dráhy žáků.

nejvýrazněji klesl počet žáků v nástavbovém studiu, a sice o 59 %. Počet žáků ve středním vzdělávání s výučním listem se snížil o 12 % a počet žáků ve středním vzdělávání s maturitní zkouškou o 6 %. Lze si však všimnout, že v posledních třech školních rocích se v souladu se zvyšujícím se počtem žáků středních škol celkem zvyšoval též počet žáků ve středním vzdělávání s výučním listem, ve středním vzdělávání s maturitní zkouškou i v nástavbovém studiu – viz graf 3.5.

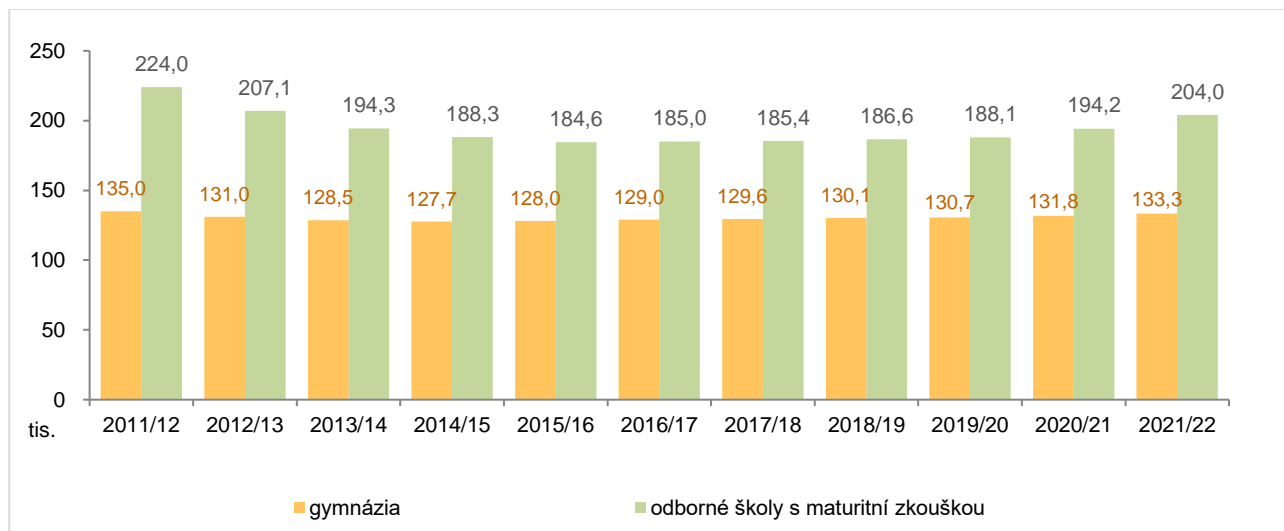
Graf 3.5 Střední školy – vývoj počtu žáků v různých druzích vzdělávání (2011/12 – 2021/22)

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

Graf 3.5 sledoval vývoj počtu žáků dle úrovně vzdělávání, ke které směřují. Střední vzdělávání s maturitní zkouškou lze však rozdělit ještě na odborné a všeobecné, neboli gymnázia. Zde lze konstatovat, že počet žáků v odborném vzdělávání s maturitní zkouškou se za posledních deset let snížil výrazněji (o 9 %) než počet žáků gymnázií (o 1,2 %) – viz graf 3.6.

Graf 3.6 Střední školy – vývoj počtu žáků v oborech vzdělávání s maturitou (2011/12 – 2021/22)

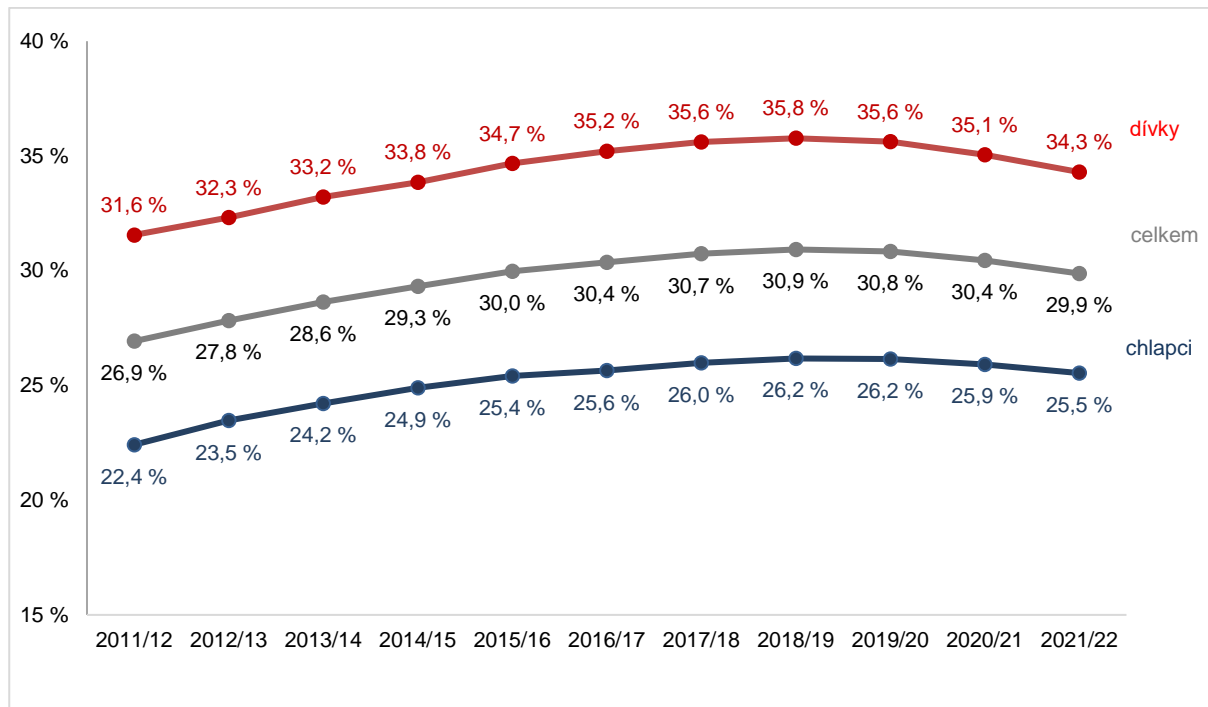

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

V jiném pohledu lze konstatovat, že podíl žáků gymnázií ze všech žáků středních škol v prvních sedmi letech od školního roku 2011/12 stoupal, v posledních třech školních rocích pak mírně poklesl. Jak je patrné z grafu 3.7, za deset let se celkově zvýšil z 26,9 % na 29,9 %. Mezi chlapci - středoškoláky byl přitom podíl žáků gymnázií o cca 10 procentních bodů nižší, než jak tomu bylo mezi dívkami. Všechny tři kategorie však vykazují stejný rostoucí trend v prvních sedmi letech poslední dekády s mírným poklesem v posledních třech školních

rocích. Ve srovnání s grafem 3.1 výše lze konstatovat, že podíl žáků v gymnáziích rostl v době, kdy celkový počet žáků na středních školách klesal, a naopak klesal v době, kdy celkový počet žáků na středních školách rostl. Zdá se tedy, že se kapacita gymnázií v čase příliš nemění a dostatečně nereflektuje růst či pokles žáků ve věku středoškolské docházky.

Graf 3.7 Střední školy – podíl žáků gymnázií ze všech žáků středních škol celkem a dle pohlaví (2011/12 – 2021/22)

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

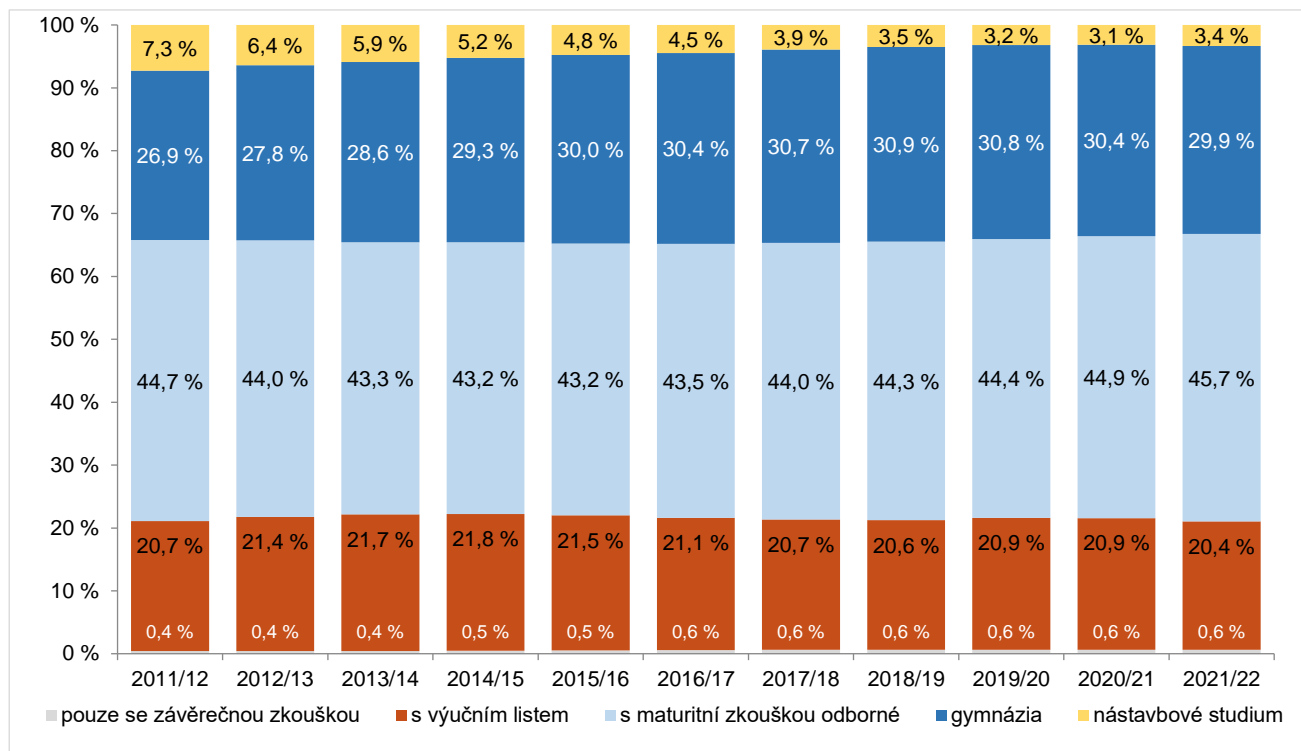
Podíl žáků v odborném vzdělávání s výučním listem se mezi školními roky 2011/12 a 2021/22 držel na cca pětinové úrovni (tj. mezi 20,4 % a 21,8 %) a bez větších výkyvů byl v čase též podíl žáků odborného vzdělávání s maturitní zkouškou (pohyboval se v rozmezí od 43,2 % do 45,7 %). Podíl žáků nástavbového studia však postupně klesal, a sice z 8,1 % ve školním roce 2010/11 na 3,1 % ve školním roce 2020/21, do školního roku 2021/22 se pak mírně zvýšil na 3,4 %. Nakonec podíl žáků ve vzdělávání zakončeném pouze vysvědčením bez získání výučního listu či maturitní zkoušky mírně stoupl, pouze v posledních třech školních rocích nepatrně poklesl. Celkově se za sledované období zvýšil z 0,40 % na 0,63 %.

Srovnáme-li situaci ve školním roce 2021/22 v jednotlivých krajích, pak lze konstatovat, že nejvyšší podíl žáků ve středním vzdělávání bez maturitní zkoušky (tj. max. s výučním listem) zaznamenal kraj Ústecký (26,9 %) a Karlovarský (26 %). Naopak v Praze byl tento podíl nejnižší (13,1 %). V Praze byl mezi středoškoláky naopak ze všech krajů nejvyšší podíl žáků gymnázií (37,1 %) a nadprůměrný byl i v Jihomoravském kraji (33,4 %) a kraji Středočeském (30,9 %). Nejnižší podíl žáků gymnázií zaznamenal kraj Ústecký (24,2 %) a Liberecký (24,3 %). Doplňme, že srovnání je činěno dle sídla školy a nikoliv dle bydliště studentů. Např. v Praze se vzdělává též spousta žáků s trvalým pobytem ve Středočeském kraji.

Více viz grafy 3.8 a 3.9 níže.

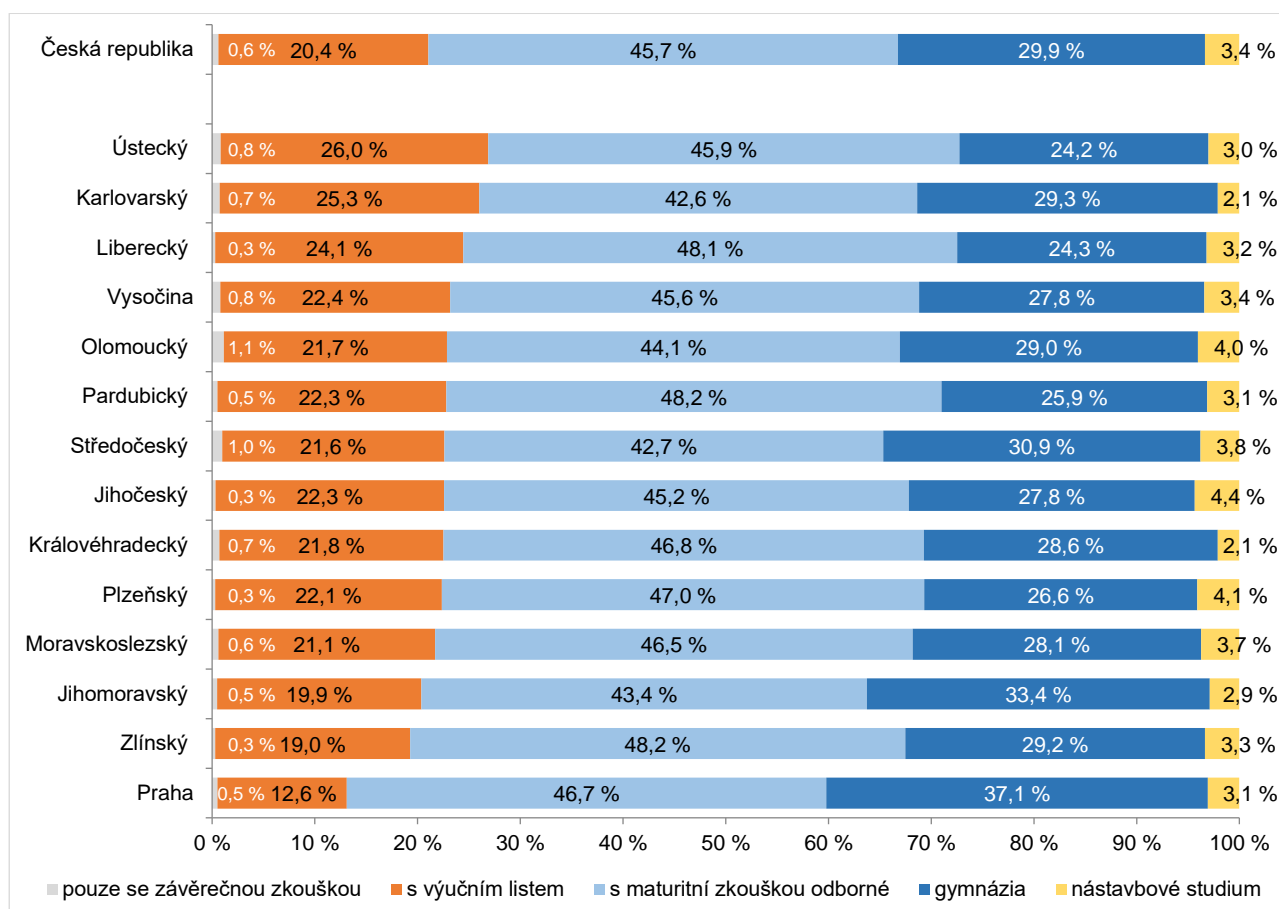

Graf 3.8 Střední školy – podíl žáků středních škol v jednotlivých druzích vzdělávání (2011/12 – 2021/22)

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

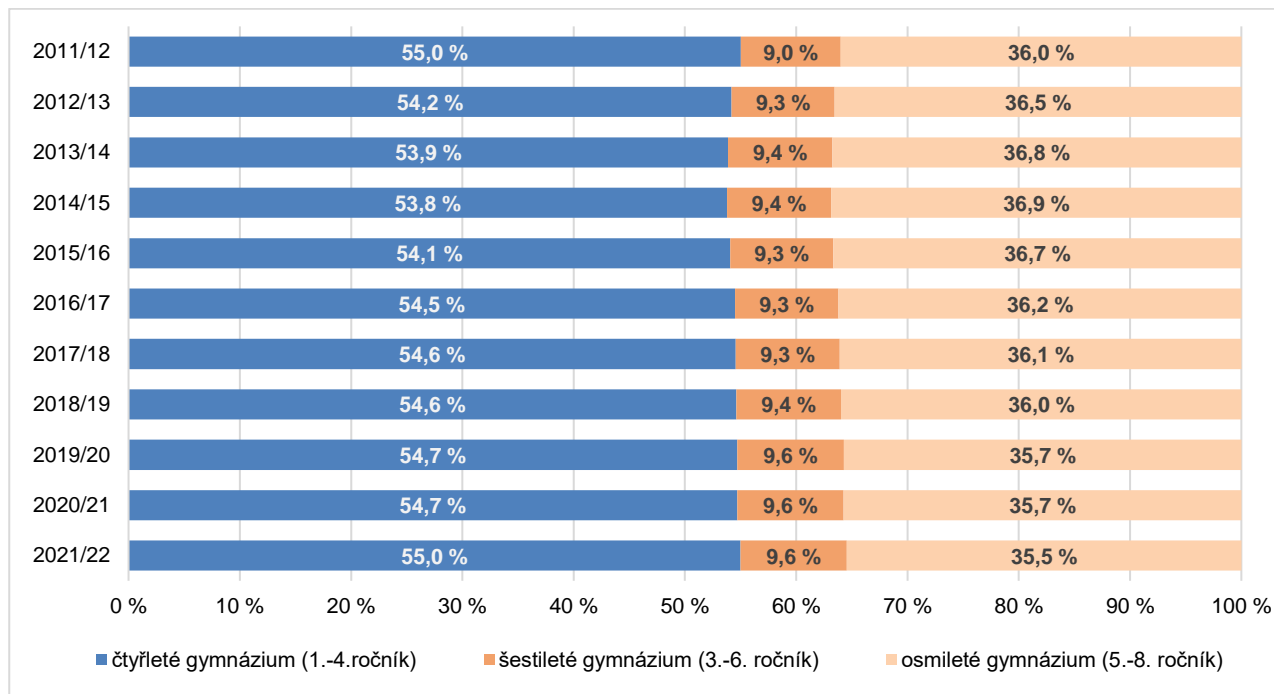
Graf 3.9 Střední školy – podíl žáků různého druhu vzdělávání v ČR celkem a dle kraje, ve kterém školy sídlí (2021/22)

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

Jak bylo uvedeno v úvodu této kapitoly, gymnázia je možné studovat v rámci osmiletého, šestiletého či čtyřletého programu. Pokud odhlédneme od žáků plnících si na gymnáziích povinnou školní docházku, pak ze žáků ve vyšším stupni gymnázia (tj. ve čtyřech ročnících před složením maturitní zkoušky) bylo ve školním roce 2021/22 celkem 55 % zapsáno ve čtyřletém gymnáziu, 9,6 % v šestiletém a 35,7 % v osmiletém. Jak je dále z grafu 3.10 zřejmé, podíl žáků, kteří navštěvují víceletá gymnázia, ze všech žáků vyššího stupně gymnázia (tj. včetně čtyřletého), se v čase příliš nemění.

Graf 3.10 Gymnázia – rozložení žáků vyššího stupně gymnázia dle oboru (2021/22)

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

Mezi žáky v nižších ročnících víceletých gymnázií spadajících do povinné školní docházky bylo ve školním roce 2021/22 přítom 52,9 % dívek. Genderové složení bylo tedy poměrně vyrovnané. Ve vyšším stupni gymnázia však již dívky tvořily tři pětiny z celku (58,6 %). Po ukončení povinné školní docházky na základní škole tak do gymnázií odcházejí ve větší míře dívky než chlapci.

V rámci středního odborného vzdělávání s výučním listem, s maturitní zkouškou či nástavbového studia se mohou navíc žáci vzdělávat v různých oborech, které jsou pro účely statistik uspořádány do skupin dle Klasifikace kmenových oborů vzdělávání (KKOV)⁶. V tabulkové části této publikace jsou k dispozici údaje o počtech žáků jednotlivých skupin oborů vzdělávání v desetileté časové řadě, tedy od školního roku 2011/12. Pro nastínění vývoje jsme však zvolili porovnání se stavem před pěti lety, nikoliv před deseti. Dne 30. června 2010 bylo totiž ve Sbírce zákonů zveřejněno nařízení vlády č. 211/2010 Sb., o soustavě oborů vzdělání v základním, středním a vyšším odborném vzdělávání, které nahradilo původní nařízení vlády č. 689/2004 Sb., o soustavě oborů vzdělání v základním, středním a vyšším odborném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů. Školský zákon zakotvil zásadní změnu v oblasti vzdělávacích programů, kdy byl postupně zredukován počet původních oborů vzdělání a pro nově koncipované, komplexnější obory vzdělání, byly Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy postupně vydány rámcové vzdělávací programy, podle kterých si jednotlivé školy zpracovávají své školní vzdělávací programy.⁷

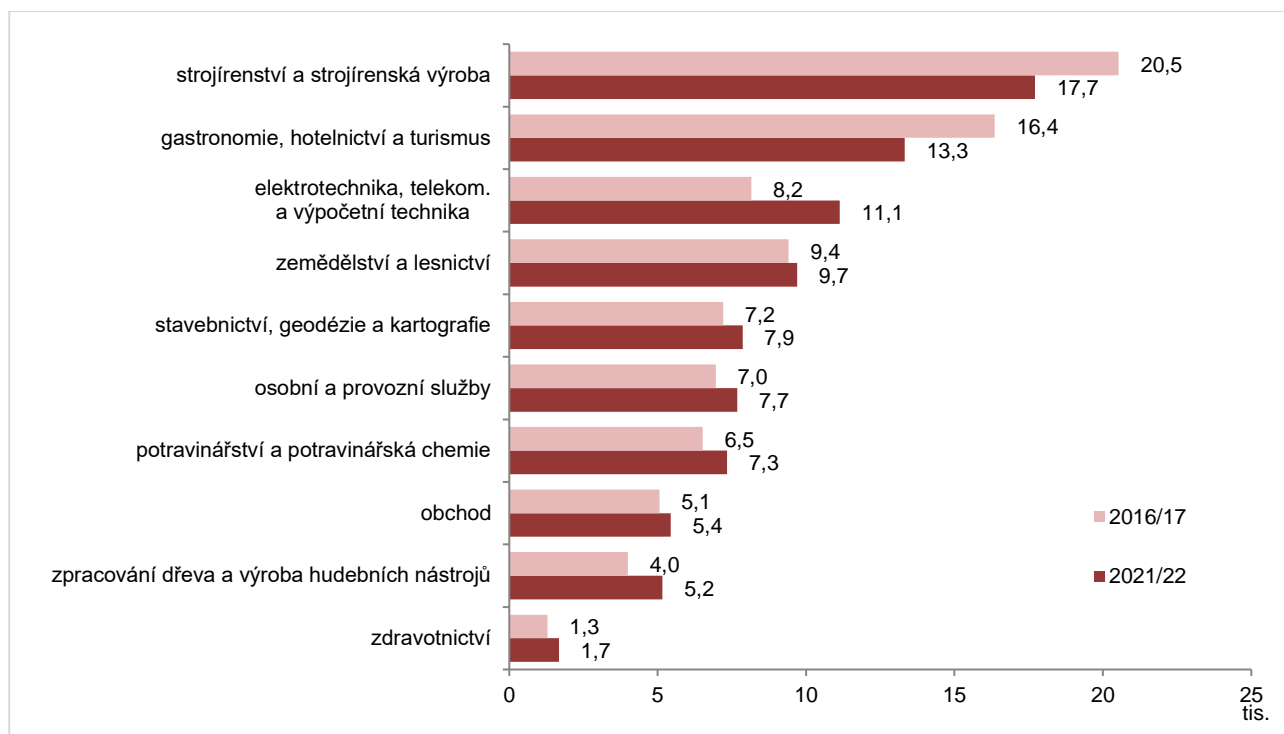
⁶ více o této klasifikaci viz zde: www.czso.cz/csu/czso/klasifikace_kmenovych_oboru_vzdelani_kkov

⁷ Nové nařízení vlády č. 211/2010 Sb. nahrazuje dosavadní právní úpravu, obsaženou v nařízení vlády č. 689/2004 Sb., a současně zohledňuje změny v soustavě oborů vzdělání vyvolané realizací čtvrté, závěrečné etapy kurikulární reformy vzdělávací soustavy.

Graf 3.11 uvádí počty žáků (v tisících), kteří se vzdělávali v různých oborech **středního odborného vzdělávání s výučním listem**. Zahrnuje pouze skupiny oborů, ve kterých se ve školním roce 2021/22 vzdělávalo více než 1 000 žáků.

Graf 3.11 Střední odborné školy s výučním listem – žáci dle skupin oborů vzdělávání
(pouze skupiny oborů s více než 1 000 žáků ve školním roce 2021/22)

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

Jak je patrné, v počtu žáků vedly ve školních rocích 2016/17 i 2021/22 skupiny oborů z oblasti **strojírenství a strojírenská výroba** (s 20 532 žáky ve školním roce 2016/17 a 17 708 žáky ve školním roce 2021/22) spolu se skupinou oborů **gastronomie, hotelnictví a turismus** (se 16 357 žáky ve školním roce 2016/17 a 13 320 žáky ve školním roce 2021/22). Obě tyto skupiny oborů přitom zaznamenaly za posledních pět let úbytek počtu žáků (o 13,8 %, resp. o 18,6 %, neboli o 2 824, resp. o 3 037 žáků)⁸. V ostatních skupinách oborů uvedených v grafu se naopak počet žáků zvýšil. Pokud sledujeme nárůst v procentech, pak nejvýrazněji vzrostl počet žáků v oborech z oblasti **elektrotechniky, telekomunikační a výpočetní techniky** (o 36,6 %), **zdravotnických oborech** (o 29,8 %) a v oborech věnujících se **zpracování dřeva a výrobě hudebních nástrojů** (o 29,2 %). V ostatních skupinách oborů se počet žáků navýšil již jen o 3 % až 12,6 %. Počet žáků ve skupinách oborů elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika se přitom v absolutním vyjádření zvýšil o 2 982, což je ze skupin oborů uvedených v grafu výrazně nejvíce. Následuje skupina oborů zpracování dřeva a výroby hudebních nástrojů, ve které se počet žáků zvýšil o 1 168.⁹

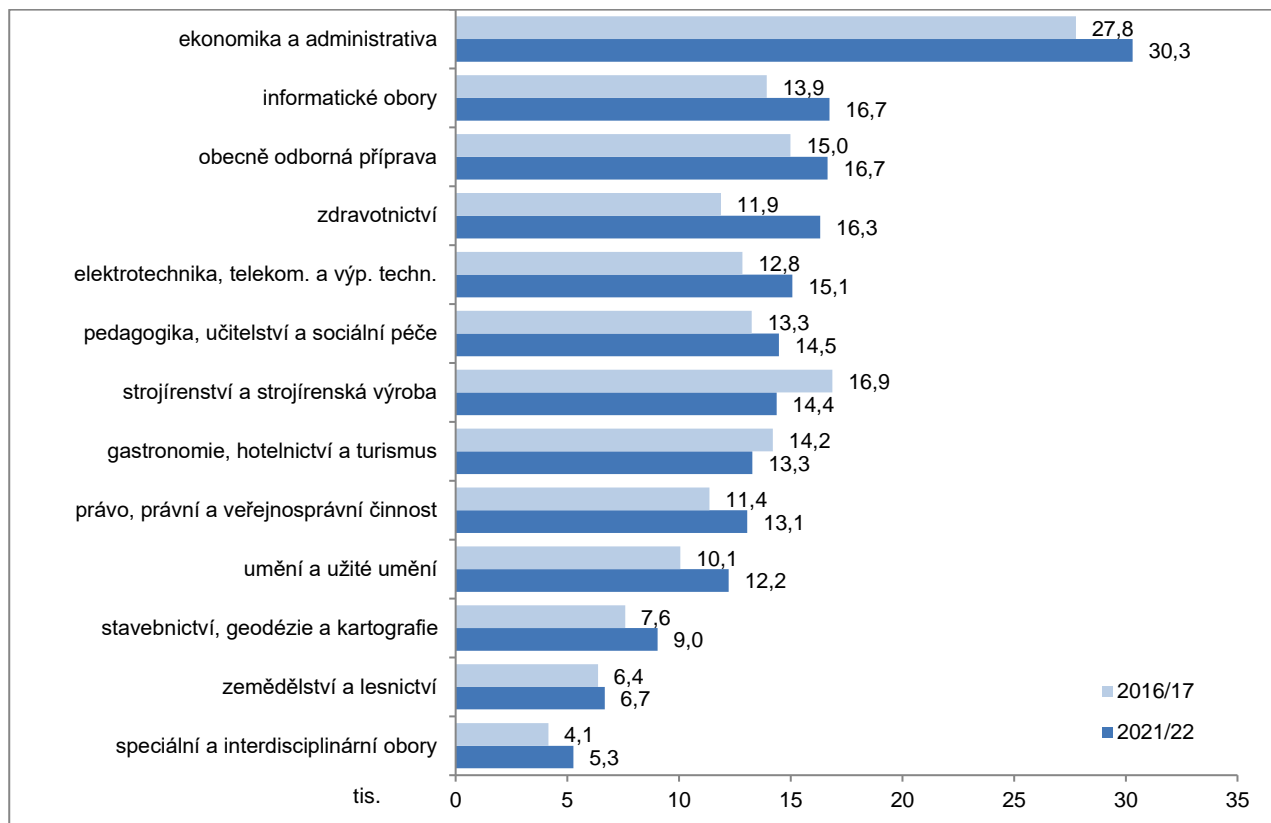
Graf 3.12 dále zahrnuje obory **středního odborného vzdělávání s maturitní zkouškou** a porovnává počet žáků těchto oborů ve školních rocích 2016/17 a 2021/22 (uvedeno v tisících). Uvádí pouze skupiny oborů s více než pěti tisíci žáky ve školním roce 2021/22.

⁸ V případě skupiny oborů gastronomie, hotelnictví a turismus je dobré poznamenat, že se nejedná o dopad pandemie na zájem o tuto skupinu oborů. Mezi školními roky 2010/11 a 2018/19 počet žáků každoročně klesal, a sice o 6 až 8,3 %. Mezi lety 2018/19 a 2020/21 byl stabilní (činil 14 až 14,1 tisíce žáků) a až ve školním roce 2021/22 opět poklesl o 715 žáků.

⁹ Možno srovnat s mírou nezaměstnanosti absolventů skupin oborů s výučním listem, viz zde:

<https://infoabsolvent.cz/Temata/PublikaceAbsolventi?Stranka=9-0-178&NazevSeo=Nezamestnanost-absolventu-skol-se-strednim-a->

Graf 3.12 Střední odborné školy s maturitní zkouškou – žáci dle skupin oborů vzdělávání
(pouze skupiny oborů s více než 5 000 žáky ve školním roce 2021/22)

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

Ve školním roce 2021/22 se mezi pět nejnavštěvovanějších skupin oborů řadila ekonomika a administrativa (30 311 žáků), s velkým propadem pak informatické obory (16 731 žáků), obecně odborná příprava (16 655 žáků) a zdravotnictví (16 314 žáků). Ostatní obory čítaly 15,1 tisíce žáků a méně.

Ze skupin oborů uvedených v grafu se oproti školnímu roku 2016/17 přitom v absolutním i relativním vyjádření nejvíce navýšil počet žáků v oborech **zdravotnictví**, a sice o 37,4 %, neboli o 4 441 žáků. Na další příčce se umístily speciální a interdisciplinární obory (o 27,1 % žáků více). Zhruba pětinový nárůst pak zaznamenaly obory věnované (užitému) umění (21,5 %), informatické obory (20,2 %) a obory ze skupiny stavebnictví, geodézie a kartografie (19,1 %). V absolutním počtu pak vyšší než dvoutisícový nárůst počtu žáků zaznamenaly skupiny zdravotnických oborů (o 4 441 žáků), informatické obory (o 2 811 žáků), ekonomické a administrativní obory (o 2 546 žáků), obory ze skupiny elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika (o 2 231) a (užité) umění (o 2 163 žáků).

Naopak nejhlubší propad počtu žáků z oborů uvedených v grafu zaznamenaly obory věnované strojírenství a strojírenské výrobě (o 14,8 %, neboli o 2 496 žáků). Ze skupin oborů uvedených v grafu zaznamenaly snížení počtu žáků také obory věnované gastronomii, hotelnictví a turismu (o 6,5 %, neboli 916 žáků).^{10 11}

Srovnáme-li nejnavštěvovanější obory vzdělávání s výučním listem a maturitní zkouškou, lze si všimnout, že u obou druhů vzdělávání stojí v popředí obor **strojírenství a strojírenská výroba** (první, resp. sedmý nejnavštěvovanější). Od minulého roku se však tato skupina oborů mezi skupinami oborů vzdělávání

¹⁰ Obdobně jako u středních škol s maturitní zkouškou, ani zde není pokles žáků v oborech ze skupiny gastronomie, hotelnictví a turismus způsoben epidemií onemocnění covid-19. Počet žáků klesal soustavně od školního roku 2010/11 až do školního roku 2019/20. Za poslední dva školní roky se naopak mírně zvýšil (celkově o 2,5 %).

¹¹ Možno srovnat s mírou nezaměstnanosti absolventů skupin oborů s maturitní zkouškou, viz zde:

<https://infoabsolvent.cz/Temata/PublikaceAbsolventi?Stranka=9-0-178&NazevSeo=Nezamestnanost-absolventu-skol-se-strednim-a->

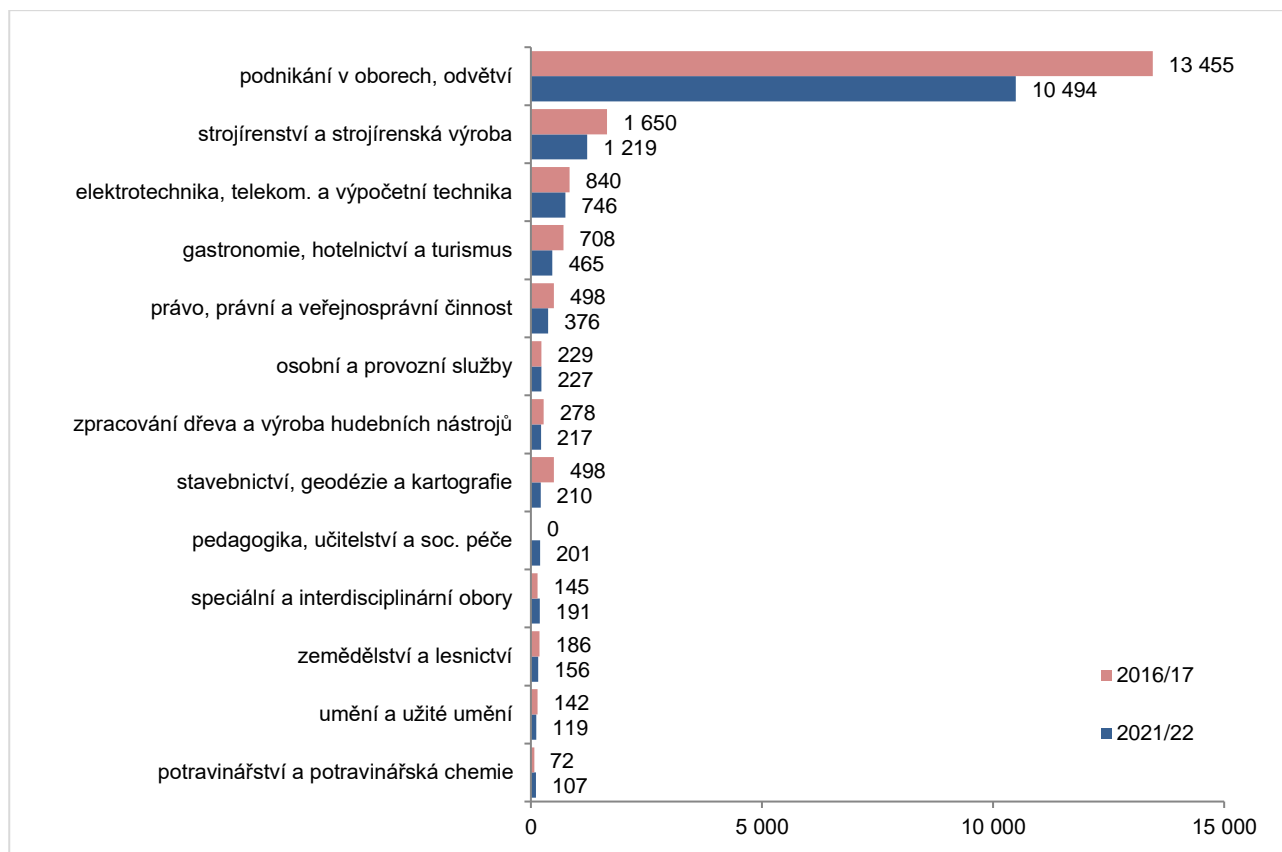
s maturitní zkouškou propadla z pátého na sedmé místo a počet žáků těchto oborů poklesl o 4,5 %, zatímco se celkový počet žáků středního vzdělávání s maturitní zkouškou naopak o 5 % zvýšil. V absolutním počtu žáků navíc tato skupina oborů zaznamenala největší meziroční propad (o 653 žáků¹²).

Mezi deseti nejnavštěvovanějšími obory se u obou druhů vzdělávání zároveň objevují skupiny oborů **elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika**, jakož i **gastronomie, hotelnictví a turismus**. Tyto dvě skupiny oborů jsou více upřednostňovány žáky středního vzdělávání s výučním listem. U obou druhů vzdělávání se také mezi deseti nejčastěji navštěvovanými objevuje skupina oborů **zdravotnictví**, které naopak dávají častěji přednost žáci středního vzdělávání s maturitní zkouškou.

Není bez zajímavosti, že v obou druzích vzdělávání se v posledních době výrazně zvyšoval počet žáků v oborech zdravotnictví. Stejně tomu bylo i u vyšších odborných škol (podrobněji viz dále v této publikaci), ale též vysokých škol (viz publikace [Studenti a absolventi vysokých škol v ČR](#)).

Graf 3.13 nakonec ukazuje počty žáků nástavbového studia dle jednotlivých skupin oborů vzdělávání. Znárodnuje přitom pouze obory, ve kterých se ve školním roce 2021/22 vzdělávalo více než 100 žáků.

Graf 3.13 Nástavbové studium – žáci dle skupin oborů vzdělávání (pouze skupiny oborů s více než 100 žáků ve školním roce 2021/22)

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

Jak je patrné, v obou sledovaných školních rocích se s velkým předstihem nejvíce žáků vzdělávalo ve skupinách oborů **podnikání v oborech, odvětví**¹³ (13 455 ve školním roce 2016/17 a 10 494 ve školním roce 2021/22). Již podstatně méně žáků se ve sledovaných rocích vzdělávalo v oborech **strojírenství a strojírenská výroba** (1 650 žáků ve školním roce 2016/17 a 1 219 ve školním roce 2021/22), **elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika** (840 žáků ve školním roce 2016/17 a 746 ve

¹² Snížení počtu žáků zaznamenaly vedle této skupiny oborů ještě skupina oborů kožedělná a obuvnická výroba a zpracování plastů (o 10 žáků) a hornictví, hutnictví a slévárnictví (o 1 žáka). V ostatních skupinách oborů se počet žáků mezi posledními dvěma školními roky zvýšil.

¹³ Zahrnuje podnikání, administrativu, ekonomiku a management různých odvětví.

školním roce 2021/22), **gastronomie, hotelnictví a turismus** (708 žáků ve školním roce 2016/17 a 465 ve školním roce 2021/22) a **právo, právní a veřejnosprávní činnost** (498 žáků ve školním roce 2016/17 a 376 ve školním roce 2021/22). Ostatní skupiny oborů již ve školním roce 2021/22 zaznamenaly již méně než 230 žáků.

Lze si všimnout, že téměř všechny skupiny oborů v grafu zaznamenaly v čase úbytek počtu žáků. Výjimku tvoří **speciální a interdisciplinární obory** (nárůst ze 145 na 191 žáků) a **potravinářství a potravinářská chemie** (nárůst ze 72 na 107 žáků). Naopak obory ze skupiny **stavebnictví, geodézie a kartografie** čítaly ještě ve školním roce 2016/17 stejný počet žáků jako právní obory, ve školním roce 2021/22 se v nich však vzdělávalo již jen 210 žáků. V uplynulých pěti letech tak zaznamenaly ze všech skupin oborů nástavbového studia druhý největší relativní propad počtu žáků, a sice o 57,8 %. Ještě větší pokles vyjádřený v procentech zaznamenala skupina oborů technická chemie a chemie silikátů, ta však ve školním roce 2021/22 čítala jen čtyři žáky. Propad o třetinu (34,3 %) zaznamenala též skupina oborů gastronomie, hotelnictví a turismus. Ostatní skupiny oborů zaznamenaly cca čtvrtinový a menší propad počtu žáků.

3.3 Žáci středních škol dle zdravotního postižení a integrace

V oblasti vzdělávání se používá pojem „žáci se speciálními vzdělávacími potřebami“. Tam se vedle žáků se zdravotním postižením řadí též žáci se zdravotním znevýhodněním (tj. zdravotním oslabením, dlouhodobým onemocněním a lehčími zdravotními poruchami vedoucími k poruchám učení a chování) a se sociálním znevýhodněním (často jimi bývají žáci z rodinného prostředí s nízkým sociálně kulturním postavením, ohrožení sociálně patologickými jevy, s nařízenou ústavní výchovou nebo uloženou ochrannou výchovou či žáci v postavení azylantů a účastníků řízení o udělení azylu) - viz § 16 školského zákona (zákon č. 561/2004 Sb.). Vzhledem k dostupnosti dat v časové řadě se však v této analýze omezíme na kategorii žáků se zdravotním postižením.

Žáci se zdravotním postižením jsou žáci s postižením mentálním, sluchovým, se závažnými vadami řeči, s postižením tělesným, se závažnými vývojovými poruchami učení a chování a s poruchami autistického spektra, příp. žáci s více vadami¹⁴. Ti mohou být individuálně integrováni do běžných tříd, zařazeni do speciálních tříd na běžných školách, nebo navštěvovat školy zaměřené primárně na výuku žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (tj. školy pouze se speciálními třídami).

Než přejdeme k prezentaci statistik, je dobré uvést, že ve sledovaném období mohlo kromě změn ve sledování statistik dojít ke změně diagnostiky onemocnění a zejména pak k rozšíření diagnostických kritérií, díky kterým lze přesněji a lépe postižené kategorizovat a poskytnout jim potřebnou podporu. Kromě toho se zvýšila informovanost odborníků i laiků co se poruch autistického spektra a vývojových poruch týče. Vzestup podílu žáků středních škol se zdravotním postižením pak může být zapříčiněn zvyšujícím se věkem rodičů při narození dítěte¹⁵. Spolu s tím totiž stoupá riziko porodu dítěte s postižením. To vše může hrát roli. Je však také možné, že se mění přístup škol, které mohou vycházet žákům s postižením stále více vstříc, poskytovat jim potřebné zázemí pro vzdělávání a činit pro ně střední vzdělávání dostupnější.

Mezi školními roky 2011/12 a 2021/22 přibýlo ve středních školách žáků s diagnostikovaným zdravotním postižením o 26,9 %.¹⁶ Oproti předchozímu roku však žáků s postižením naopak o 3,7 % ubylo. Přitom počet žáků středních škol od školního roku 2018/19 rok od roku stoupá, a to v průměru o 2 % ročně.

¹⁴ Za postižené více vadami se považuje dítě se dvěma nebo více druhy postižení, ze kterých by každé opravňovalo k poskytování podpůrných opatření ve vyšších stupních podpory.

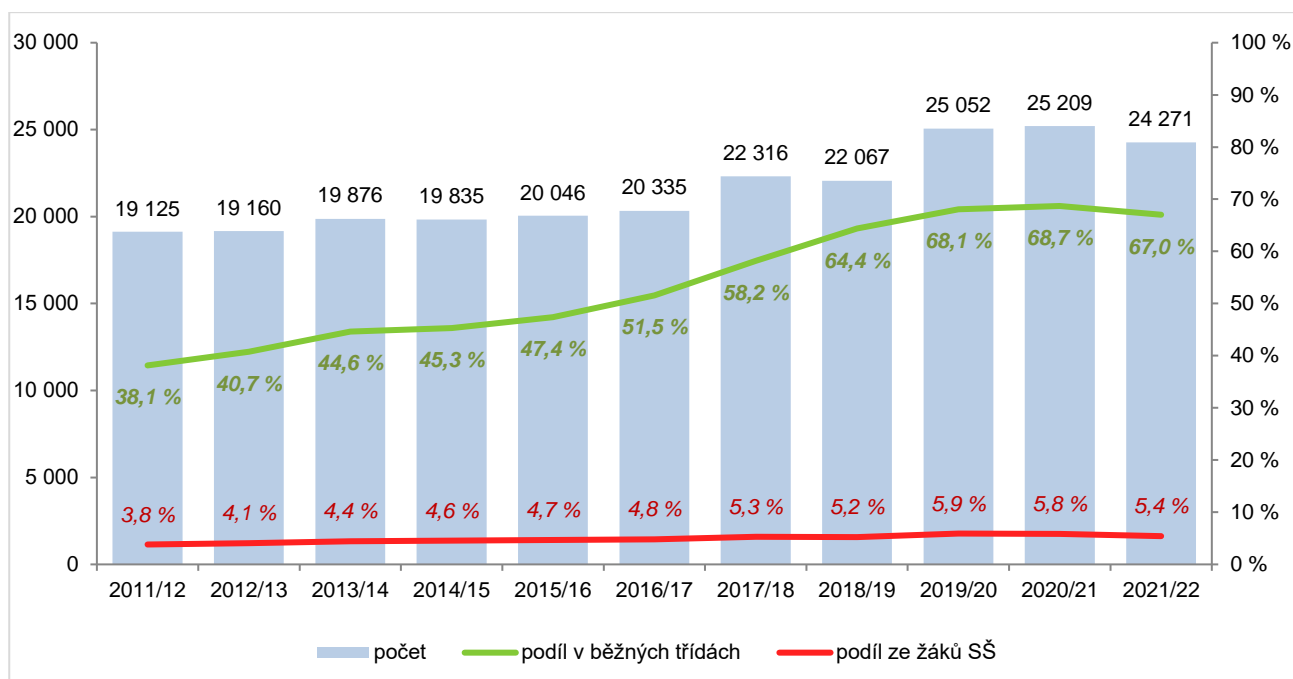
¹⁵ Viz např. zde: <https://www.czso.cz/csu/czso/prumerny-vek-zen-pri-narozeni-1-ditete-v-letech-1950-2019>

¹⁶ Stejně jako u nižších úrovní vzdělávání, i zde může velkou lohu hrát míra podpory. Je-li žákům s určitým druhem postižení přiznávána podpora (finanční, personální), pak je větší pravděpodobnost, že se dotyční rozhodnou zajít k odborníkovi a nechají žákům danou diagnózu potvrdit.

Celkově se za sledované období zvýšil podíl žáků s diagnostikovaným postižením ze všech žáků středních škol z 3,8 % ve školním roce 2011/12 na 5,4 % ve školním roce 2021/22 – viz graf 3.14. Tento podíl od školního roku 2011/12 do školního roku 2017/18 soustavně stoupal, poté začal kolísat. Nejvyšší byl tento podíl ve školním roce 2019/20, a sice 5,9 %, další dva školní roky pak klesal.

Graf 3.14 Střední školy – počet a podíl žáků se zdravotním postižením, integrace do běžných tříd

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

Při porovnání se situací v základních školách lze konstatovat, že podíl žáků se zdravotním postižením byl ve školním roce 2021/22 v základních školách výrazně vyšší (11,6 % oproti 5,4 %). To může být ovlivněné skutečností, že základní vzdělávání je na rozdíl od středního povinné pro všechny děti bez rozdílu. Svou úlohu však mohou sehrát i případné rozdíly v nárocích na různé formy podpory na jednotlivých úrovních vzdělávání, příp. jejich kompetence a subjektivně vnímaná potřeba je využívat.

Mezi školními roky 2011/12 a 2020/21 se výrazně zvýšil podíl žáků se zdravotním postižením **integrováných do běžných tříd**, a sice z 38,1 % na 68,7 %. Za poslední rok však došlo k mírnému poklesu na 67 %. Obdobný vývoj zaznamenaly i základní školy, pouze u mateřských škol došlo za poslední rok k nárůstu podílu dětí integrováných do běžných tříd (viz výše v této zprávě, příp. v tabulkové příloze).

Zároveň lze říci, že zatímco v **soukromých** středních školách byl ve školním roce 2021/22 podíl žáků s postižením nižší (5 %) než ve školách **veřejných** (5,5 %), ve školách **církevních** byl tento podíl naopak vyšší (6,3 %). V souhrnu byl tak podíl žáků s diagnostikovaným postižením mírně vyšší ve školách veřejného zřizovatele (5,5 %) než zřizovatele neveřejného (5,2 %).

Připomeňme, že v mateřských a základních školách tomu přitom bylo naopak – podíl žáků s postižením ve školách neveřejného zřizovatele byl vyšší než ve školách zřizovatele veřejného. I u mateřských a základních škol byl však podíl žáků s postižením vyšší u církevního zřizovatele (7,5 %, resp. 19,5 %) než zřizovatele soukromého (3,9 %, 13,9 %). Vyšší podíl žáků s postižením u církevního zřizovatele může být dán větším důrazem na solidaritu s potřebnými v těchto školách.

Podíl žáků integrováných do běžných tříd byl u veřejného zřizovatele 67,1 %, u soukromého 65,4 % a u církevního 74 %.

Tabulka 3.2 uvádí kromě celkového počtu žáků s diagnostikovaným postižením ve školních rocích 2011/12, 2016/17 a 2021/22 i podíl žáků s různými druhy postižení z tohoto celku.

Tab. 3.2 Střední školy - podíl zastoupení jednotlivých druhů postižení na celkovém počtu postižených žáků, podíl dívek s postižením

	2011/12			2016/17			2021/22		
	celkem		z toho dívky ¹⁾	celkem		z toho dívky ¹⁾	celkem		z toho dívky ¹⁾
počet žáků s postižením	19 125	100%	38,1%	20 335	100%	36,6%	24 271	100%	36,7%
<i>dle druhu postižení:</i>	<i>v tom:</i>			<i>v tom:</i>			<i>v tom:</i>		
vývojovými poruchami učení	7 501	39,2%	33,1%	8 916	43,8%	31,5%	11 398	47,0%	34,7%
mentálně	8 786	45,9%	42,2%	6 547	32,2%	44,3%	4 660	19,2%	49,0%
vývojovými poruchami chování	.	.	.	640	3,1%	25,8%	2 125	8,8%	29,8%
poruchami autistického spektra	227	1,2%	12,8%	1017	5,0%	17,5%	1468	6,0%	16,6%
vadami řeči	82	0,4%	35,4%	189	0,9%	30,2%	776	3,2%	30,0%
tělesně	732	3,8%	38,0%	622	3,1%	40,4%	527	2,2%	48,8%
sluchově	482	2,5%	47,1%	466	2,3%	48,7%	434	1,8%	50,0%
zrakově	258	1,3%	41,9%	264	1,3%	42,8%	309	1,3%	46,9%
více vadami ²⁾	1057	5,5%	39,6%	1674	8,2%	44,3%	2574	10,6%	36,4%

¹⁾ podíl dívek z celkového počtu žáků s postižením a ze žáků s jednotlivými druhy postižení

²⁾ za postižené více vadami se považuje dítě se dvěma nebo více druhy postižení, ze kterých by každé opravňovalo k poskytování podpůrných opatření ve vyšších stupních podpory

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

Jak je patrné, ve školním roce 2021/22 zaujímali žáci se závažnými vývojovými poruchami učení téměř polovinu všech žáků s postižením (47 %). Ve školním roce 2011/12 tvořili oproti tomu žáci s tímto postižením jen dvě pětiny (39,2 %). Ve školním roce 2011/12 mělo dále 45,9 % žáků s postižením diagnózu spadající do kategorie mentálního postižení. Jak tomu bylo u základních škol, i u středních škol měl tento podíl v čase tendenci klesat a od školního roku 2019/20 se ustálil těsně pod jednou pětinou (ve školním roce 2021/22 činil 19,2 %). Oproti tomu ve školním roce 2011/12 nebyli ve středních školách zaznamenáni žáci s diagnostikovanou závažnou poruchou chování, ve školním roce 2021/22 však již tvořili 8,8 %. Zároveň se za posledních 10 let zvýšil podíl žáků s diagnostikovanou poruchou autistického spektra (z 1,2 % na 6 %) a s vadami řeči (z 0,4 % na 3,2 %).

Nutno poznamenat, že vlivem metodických změn souvisejících s přijetím „inkluzivní novely“ školského zákona roku 2016 je statistika vykazovaných zdravotních postižení či znevýhodnění od roku 2016/17 hůře srovnatelná se staršími údaji.

V tabulce 3.2 výše je také uveden podíl dívek ze všech žáků středních škol se zdravotním postižením ve školních rocích 2011/12 a 2021/22 a dále podíl dívek ze žáků s postižením konkrétního druhu. Zde je patrné, že častěji než dívky mívají potvrzenou diagnózu chlapci. Ti tvořili 61,9 % všech postižených ve školním roce 2011/12 a 63,3 % všech postižených ve školním roce 2021/22. Výrazné rozdíly mezi chlapci a dívkami jsou přitom zejména v četnosti postižení poruchami autistického spektra (ve školním roce 2021/22 tvořily dívky jen 16,6 % postižených), v četnosti závažných vad řeči (s 30% podílem dívek), závažných vývojových poruch chování (s 29,8% podílem dívek) a závažných vývojových poruch učení (s 34,7 % podílem dívek). Oproti tomu mezi žáky s mentálním, sluchovým, zrakovým a tělesným postižením byl ve středních školách podíl dívek a chlapců poměrně vyrovnaný.¹⁷

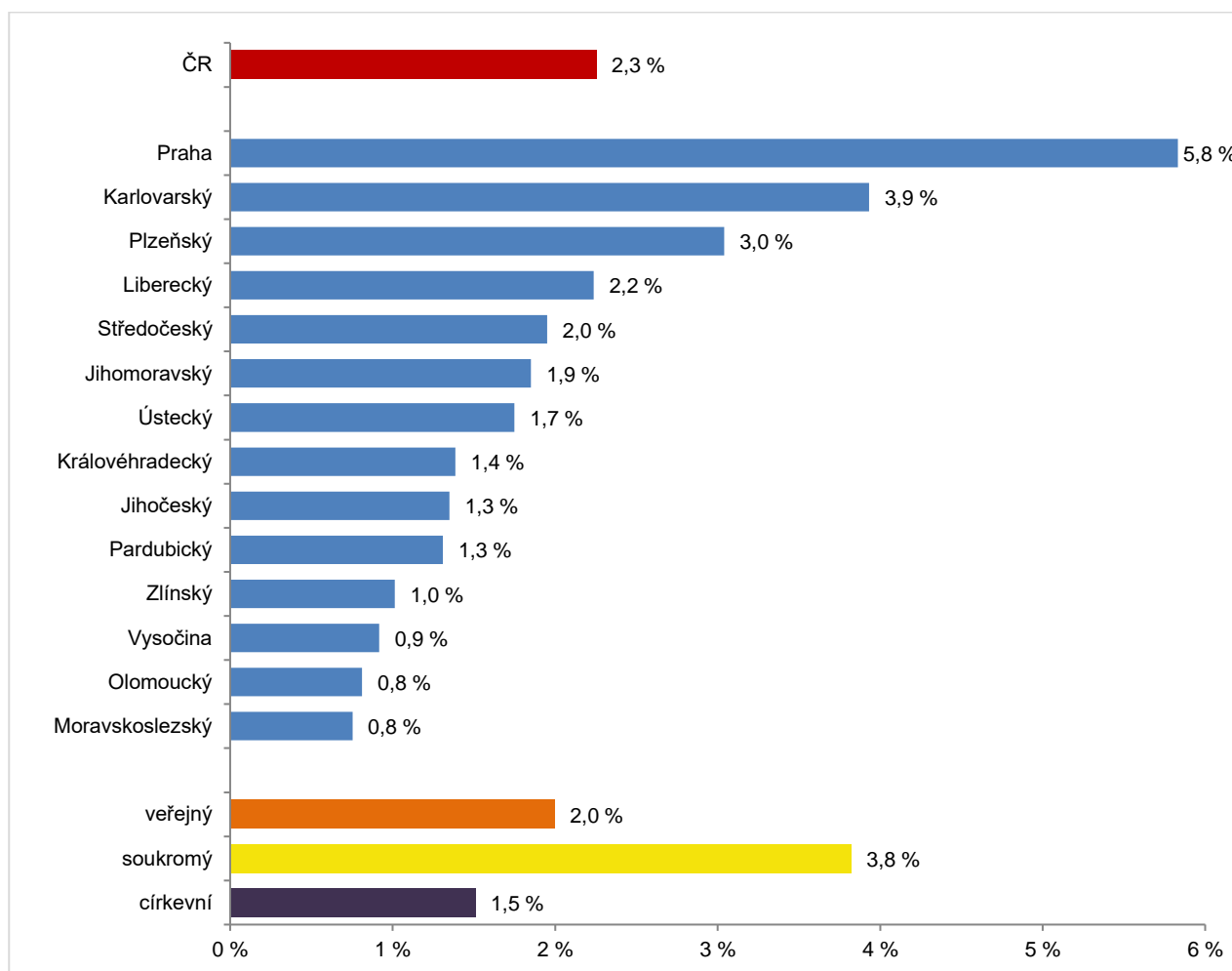
¹⁷ V tabulkách této publikace jsou k dispozici i počty dívek a chlapců s jednotlivými druhy postižení a údaj, jaký podíl ze všech chlapců, resp. dívek má diagnostikované uvedené druhy postižení. Viz tabulky 3.1.22 a 3.1.23.

3.4 Žáci středních škol dle státní příslušnosti

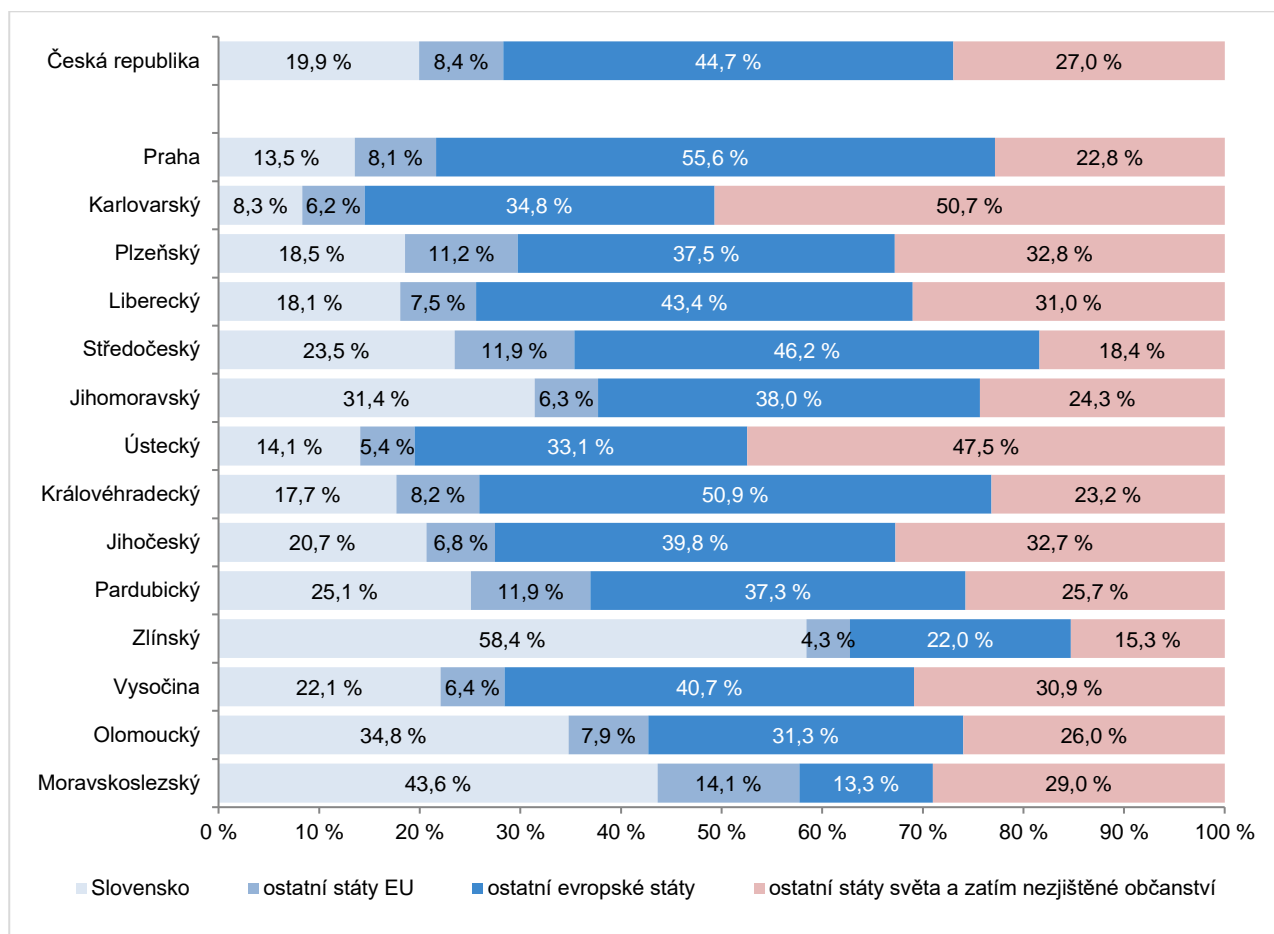
Do středních škol docházelo ve školním roce 2021/22 celkem 10 053 žáků s jiným než českým státním občanstvím, což jsou 2,3 % ze všech žáků středních škol. **Ze všech krajů** byl podíl cizinců mezi žáky nejvyšší v Praze (5,8 %), s velkým odstupem pak byla Praha v žebříčku následována krajem Karlovarským (3,9 %) a Plzeňským (3 %). Naopak v kraji Moravskoslezském, Olomouckém a na Vysočině nedosáhl podíl žáků středních škol cizí státní příslušnosti ani jednoho procenta. V ostatních krajích se podíl takových žáků pohyboval mezi 1 % a 2,2 % - viz graf 3.15. Ten samý graf také ukazuje, že ve středních školách veřejného zřizovatele byl podstatně nižší podíl žáků cizí státní příslušnosti (2 %) než ve středních školách zřizovatele soukromého (3,8 %). Ještě nižší podíl žáků cizí státní příslušnosti však zaznamenaly školy s církevním zřizovatelem (1,5 %).

Graf 3.15 Střední školy - podíl žáků s cizí státní příslušností celkem, dle kraje a dle zřizovatele (2021/22)

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

Graf 3.16 se dále blíže zabývá **původem žáků cizí státní příslušnosti** ve školách v České republice a v jednotlivých krajích a řadí kraje sestupně dle celkového podílu žáků cizí státní příslušnosti, jak je uvedený v předchozím grafu (3.15).

Graf 3.16 Střední školy – podíl žáků ze Slovenska, EU, jiných států Evropy a jiných států světa ze všech žáků cizí státní příslušnosti, celkem a dle kraje (2021/22)
(kraje seřazeny sestupně dle celkového podílu cizinců)

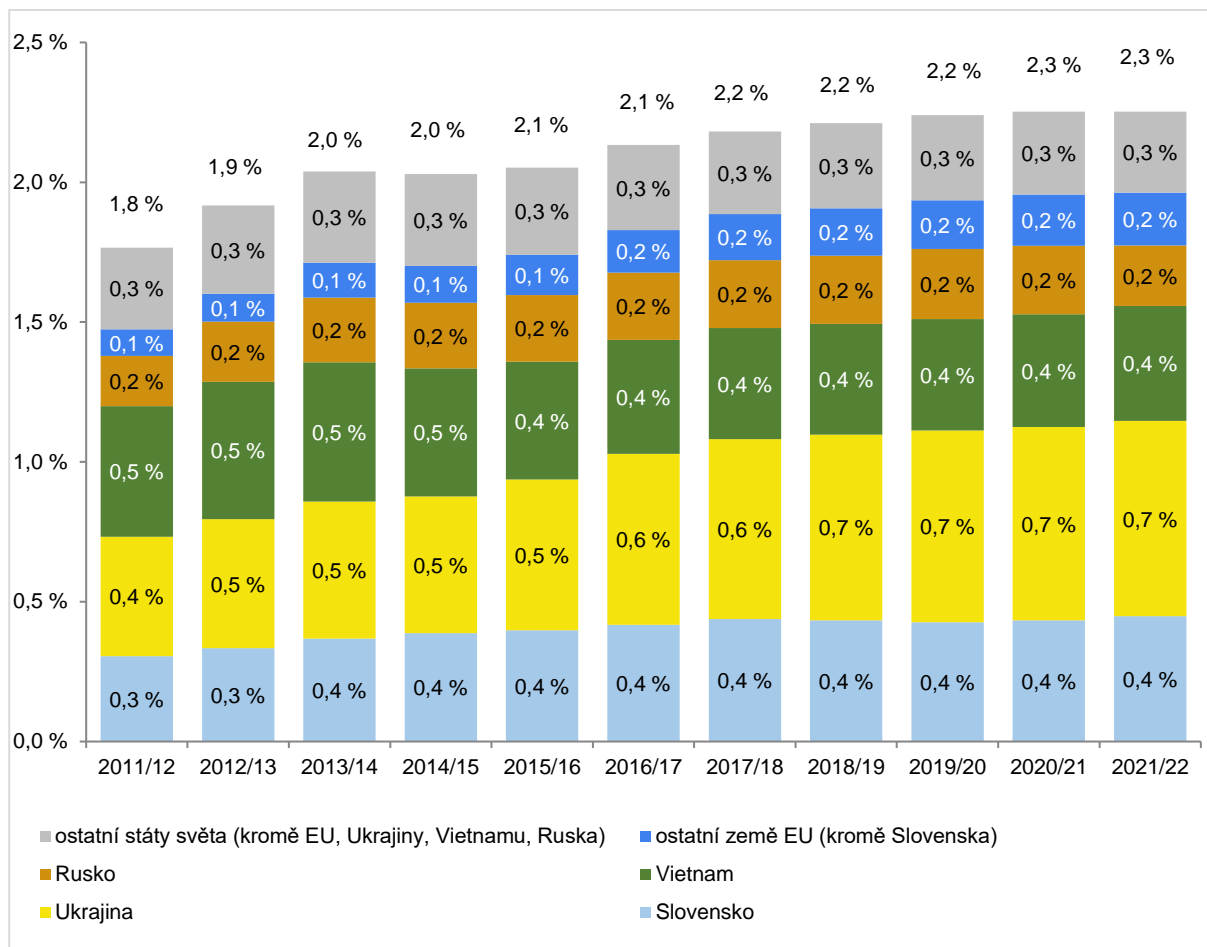
Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

Z grafu 3.16 lze vyčíst, že pětinu ze všech žáků cizí státní příslušnosti tvořili Slováci (19,9 %), dalších 8,4 % příslušníci jiných států Evropské unie, 44,7 % příslušníci ostatních států Evropy (zejména ukrajinské státní příslušnosti, kteří tvořili 31 % všech cizinců) a zbylých 27 % tvořili žáci původem z jiných kontinentů (zejména Vietnamci, jejichž podíl mezi cizinci byl 18,3 %).

V krajském členění je nápadné, že zatímco ve Zlínském kraji tvořili žáci původem **z jiných kontinentů** (zejména z Vietnamu) mezi žáky cizí státní příslušnosti jen 15,3 %, v kraji Karlovarském a Ústeckém zaujímali tito žáci cca polovinu (50,7 %, resp. 47,5 %, převážně se jedná o žáky vietnamského státního občanství). Podíl žáků původem z Evropské unie celkem byl mezi žáky cizí státní příslušnosti nejvyšší v kraji Zlínském (62,7 %) a nejnižší v kraji Karlovarském (14,5 %) a Ústeckém (19,5 %). Podíl cizinců původem ze Slovenska byl nejvyšší v kraji Zlínském (58,4 %) a nejnižší v kraji Karlovarském (8,3 %). Nakonec podíl cizinců původem ze států Evropy, které nejsou členy EU (tj. zejména z Ukrajiny), byl nejvyšší v Praze (55,6 %) a nejnižší v Moravskoslezském kraji (13,3 %).

Pokud se jedná o vývoj v čase, mezi školními roky 2011/12 a 2021/22 se zvýšil podíl žáků cizí státní příslušnosti ve středních školách z 1,8 % na 2,3 %, viz graf 3.17.

Graf 3.17 Střední školy - vývoj podílu žáků cizí státní příslušnosti v čase (2011/12 až 2021/22)

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

Kromě celkového podílu žáků cizí státní příslušnosti znázorňuje graf 3.17 také **podíl žáků původem ze Slovenska, Ukrajiny Vietnamu a Ruska**. Tito žáci v čase stabilně tvořili cca téměř čtvrtinu všech cizinců na středních školách. Lze konstatovat, že počet cizinců původem z Ukrajiny v uplynulých deseti letech soustavně rostl, pouze s výjimkou období mezi školními roky 2013/14 a 2014/15, kdy se snížil z 2 201 na 2 126. Celkově se jejich počet za 10 let zvýšil o 45,5 %. Podíl Ukrajinců ze všech žáků středních škol stoupl z 0,4 % na 0,7 % a jejich podíl ze žáků cizí státní příslušnosti se zvýšil ze čtvrtiny (24,2 %) na téměř třetinu (31 %), což je ze všech zemí nejvyšší podíl. Data jsou přitom vykazována k 30. 9., tedy v nich ještě není zohledněna integrace ukrajinských uprchlíků do škol v České republice. V následujícím roce lze očekávat skokový nárůst počtu ukrajinských žáků u nás. V porovnání s tím lze říci, že podíl žáků původem z Vietnamu a Ruska byl v čase poměrně stabilní, počet žáků původem z jiných zemí EU, než je Slovensko, rok od roku nepatrně narůstal a podíl žáků původem z ostatních zemí světa osciloval kolem 0,3 %.

Absolutní počty žáků cizí státní příslušnosti ve školním roce 2021/22 uvádí tabulka 3.3, ve které je výčet zemí, které jsou původem více než 100 žáků středních škol. Jak je patrné, z cizinců tvořili ve školním roce 2021/22 nejvyšší podíl žáci z Ukrajiny (31 %) a dále ze Slovenska a Vietnamu (obě tyto skupiny cizinců zaujímají cca pětinový podíl). Podíl žáků cizinců původem z Ruska tvoří dále 9,6 %. Ostatní země zaujímají jedno až dvě procenta z celkového počtu cizinců.

Tabulka 3.3 Střední školy – počet žáků cizí státní příslušnosti dle státního občanství (pouze státy, které jsou původem více než 100 žáků); 2021/22

země původu	počet žáků	podíl ze všech žáků cizí státní příslušnosti
Ukrajina	3 112	31,0%
Slovensko	2 003	19,9%
Vietnam	1 836	18,3%
Rusko	968	9,6%
Mongolsko	194	1,9%
Bulharsko	188	1,9%
Moldavsko	163	1,6%
Rumunsko	153	1,5%
Kazachstán	148	1,5%
Polsko	125	1,2%
Maďarsko	121	1,2%
Čína	114	1,1%

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

